

Dit is Paul Groot

koksme
vrouwelijkheid GTST
masker
depressie SATIRISCHE REVUE
ACCEPTATIE stilte sporten

Acteur en scenarist Paul Groot (1967) treedt op met *Koefnoen live*, een gloednieuwe theaterversie van het succesvolle televisieprogramma waarmee hij talloze types en imitaties tot leven bracht – een talent dat hij zich als kind noodgedwongen eigen maakte. Wat hij van zichzelf laat zien, blijft een precieze afweging. “Homo zijn was niet de bedoeling, dat hebben mijn ouders me onbewust meegegeven.”

TEKST: MINOU OP DEN VELDE | BEELD: BRENDA VAN LEEUWEN

Bibberende benen

“Dit is de Bench van Technogym. Ik vind die afgeronde hoeken mooi en je kunt alles er zo lekker in opbergen. Vanaf mijn 27ste sport ik regelmatig. Ik deed altijd maar wat. Ik keek in *Mens health* wat er voor oefeningen waren en probeerde dat na te doen. Vijf jaar geleden begon ik met een personal trainer, twee keer in de week.

Ik ben er niet op uit om *massive* te worden. Ik sport voornamelijk voor de endorfine. Ik heb gemerkt dat ik daar sombere buien mee kan temperen. Als ik te lang niets doe, loert het gevaar van melancholie. Want ondertussen houd ik het nieuws bij en zie dat het niet zo goed gaat met de wereld. Om een beetje optimistisch te blijven moet ik het gevoel houden dat ik nog wat bordjes in de lucht houd en een routine heb. Terwijl ik deep down denk: *we're fucked!*

Ik doe altijd *full body*. Benen is het vervelendste. Als je te hard traint, krijg je van die bibberende benen. Door het sporten ben ik me gemakkelijker gaan voelen in mijn eigen gedaante. Als je steviger bent, voel je je in het gezelschap van – noem maar iemand – de loodgieter net iets meer op je gemak. Omdat je iets meer voor een man doorgaat. Het compenseert het gevoel dat je eigenlijk niet voldoet. Ik loop niet over van testosteron. Ik schiet makkelijk in een vrouwelijke bodylanguage. Wat zachter en sierlijker. Het is een bewuste keus om soms meer wijdbeens te zitten en die mannelijkheid aan te zetten. Als ik een vrouw speel komt de vrouwelijkheid vanzelf. In het dagelijks leven sijpelt dat door op momenten dat ik geen controle over mezelf heb. Als ik een slok op heb of ergens van schrik. Dan zie ik mensen soms denken: oh!”

‘Als ik te lang niet sport loert het gevaar van melancholie’

Suède bordeelsluipers

“Ik weet nog dat mijn moeder in de puberteit zei: zoals je nu lacht, daar denken mensen wat van. Of: de schoenen die je nu draagt zijn een beetje homoschoenen. Dat waren dan gewone donkerblauwe suède bordeelsluipers. Ik had nog geen idee van wat ik uitstraalde of wie ik was. Iemand vertelde een keer een ranzig medisch verhaal waar ik niet goed tegen kon en om daar luchtig over te doen lachte ik dat weg. Maar omdat ik nerveus en draaijerig was geworden, klonk die lach te giechelig. Mensen zeiden: oh, dat klinkt lekker verwijfd. Ik ben me er altijd van bewust dat ik een stapje harder of juist langzamer moet lopen om iets mannelijker te zijn en me daardoor veiliger te voelen in de wereld. Toen ik net studeerde liep ik naar het universiteitstheater en kwam onderweg twee vestigingen van Sissy-Boy tegen. Ik durfde niet in de etalage te kijken, ‘want dan denken ze dat ik er een ben’. Zo diep zat het.”

Opgegroeid met afwijzing

“Homo zijn was niet de bedoeling, dat hebben mijn ouders me onbewust meegegeven. Later was het allemaal nee prima, tuurlijk, hartstikke leuk. Twee jaar terug hebben we met mijn vader nog gezellig staan borrelen bij

de Canal Pride, die komt hier door de gracht. Maar ik was opgegroeid met die afwijzing. Ik geloofde ze niet helemaal. Ooit wil ik misschien de stad uit, naar het oosten van het land. Laatst zei de vriendin van mijn vader: Nunspeet, daar zijn we wezen fietsen, wil je daar niet wonen? Nou, zei ik, daar zijn de mensen heel christelijk. Zij zei: ja, wat is daar mis mee? Als goed geaard katholiek was ze meteen een beetje beledigd. Ik zei: ik heb niets tegen die mensen, maar vaak hebben die mensen iets tegen mijn soort mensen. Dat is een beetje bedreigend. Ik noemde een voorbeeld van twee homo's die op Terschelling zijn weggepest door de plaatselijke bevolking. Toen zei de vriendin van mijn vader: ik ken ook zo'n verhaal, maar dat was er ook echt een, met van dat opgeschoren geblondeerde haar. Maar aan jou zie je het helemaal niet! Ik dacht: oh, daar gaan we weer. Als je je maar voegt naar het gemiddelde mannelijke beeld accepteren we je wel, maar ga vooral niet te gek doen. Als je even krabt zit dat er bij heel veel mensen onder, hoor. Hun angst om af te wijken brengen ze op je over. Ik heb ooit acteerlessen gehad van een regisseur die je de schuifjes tempo en toonhoogte gaf. Hij zei: probeer die dialoog nu eens ietsje sneller. Probeer hem nu eens iets lager in de stem. Zachter. Luider. Kouder. Warmer. Heel technisch, als een mengpaneel. Dat heeft mij enorm geholpen, ook in het dagelijks leven. Alsof ik voor mezelf de maximale levels in vrouwelijkheid heb ingesteld. Daar mag ik niet overheen, tenzij in een rol. Als man een vrouw spelen is spekkie naar mijn bekkie. Het is heel bevrijdend voor mij om af en toe in het rood te gaan en de vrouw in mij los te laten. En even niet hoeven te letten op hoe ik zit.” ▶

'Ik heb een **sixpack op mijn voorhoofd!**
Te veel rare koppen getrokken denk ik. So be it.
Eraan sleutelen is de hel'

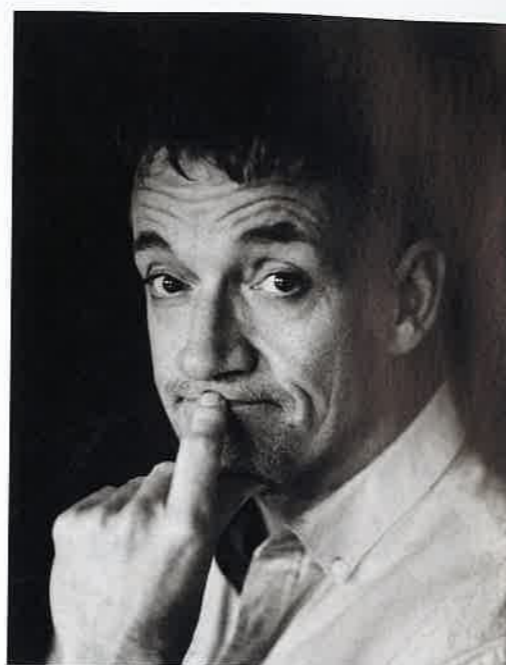
Behoorlijk bitter

"Deze poster van Marlene Dietrich hangt sinds mijn studententijd in mijn kamer. *Marlene - Porträt eines Mythos* is een fascinerende documentaire over haar laatste jaren. De regisseur, Maximilian Schell, mocht haar niet filmen, hij mocht alleen geluidsopnamen maken. Ze was begin tachtig en behoorlijk bitter en sarcastisch. Het fascinerende is dat je geen beeld krijgt van hoe ze er op latere leeftijd uitziet. Dat maskertje wat ze voor zich houdt, haar imago, wilde ze tot het eind van haar leven vasthouden. Een *recipe for disaster*, want je legt het toch af tegen de zwaartekracht en de tijd. Kijk, ik ben al helemaal gerimpeld. Ik heb een sixpack op mijn voorhoofd! Ik heb te veel rare koppen getrokken denk ik. *So be it*. Eraan sleutelen is de hel."

Achter de façade

"Dietrich had een eendenneusje, vond ze zelf, dus ze wist precies hoe hoog haar *keylight* moest staan om dat hartvormige schaduwte onder haar neus te creëren. Ze kwam zelf met ideeën, die stof wel en dat niet. Ieder aspect van haar leven werd tot in de perfectie ontworpen. Fascinerend! Die bewustwording heb ik door stylisten moeten krijgen. Een van mijn eerste rollen was in een filmpje voor het HBO-onderwijs. Een styliste ging thuis door mijn kleding heen en

vroeg: draag je dit?! Ik deed theaterwetenschappen maar zag eruit als een ouwelijke economiestudent, met zo'n lok en een hoornen bril. Ik droeg plechtige schoenen en een bandplooibroek. Ik dacht: als ik een spijkerbroek aantrek, zie ik er belachelijk uit. Die styliste gaf mij een leren jack, een spijkerbroek en laarzen. Ik moest in de openingsscène van een motor afstappen en mijn zonnebril afzetten, voor de deur van mijn oude middelbare school. Ik was van mezelf totaal flets en blanco maar ik merkte dat die vermomming goed werkte. Mensen pikten dat! Ik dacht: oké, dit kan dus. Hier trappen mensen kennelijk in. Dat luidde een fascinatie in voor uiterlijkheden die zich later in *Koefnoen* en *Kopspijkers* manifesteerde. De foto's van dat filmpje kwamen bij Harry Klooster terecht en binnen twee weken had ik een rol in *Goede tijden, slechte tijden* te pakken. Opeens was ik de populaire jongen, maar dat kon ik niet waarmaken voor mijn gevoel. In die serie was ik knappe Stan, maar in het echt had ik pukkels. Ik dacht: als ik niet geschminkt ben, zie ik er niet uit. Ik had het gevoel dat ik achterbleef bij het beeld dat mensen van mij hadden. Dat is ook waar Marlene Dietrich voor staat. Je krijgt een imago opgeplakt wat niet klopt bij hoe je je van binnen voelt. Achter de façade zit iemand die veel onzekerder is. Bij wie de somberte op de loer ligt." ▶

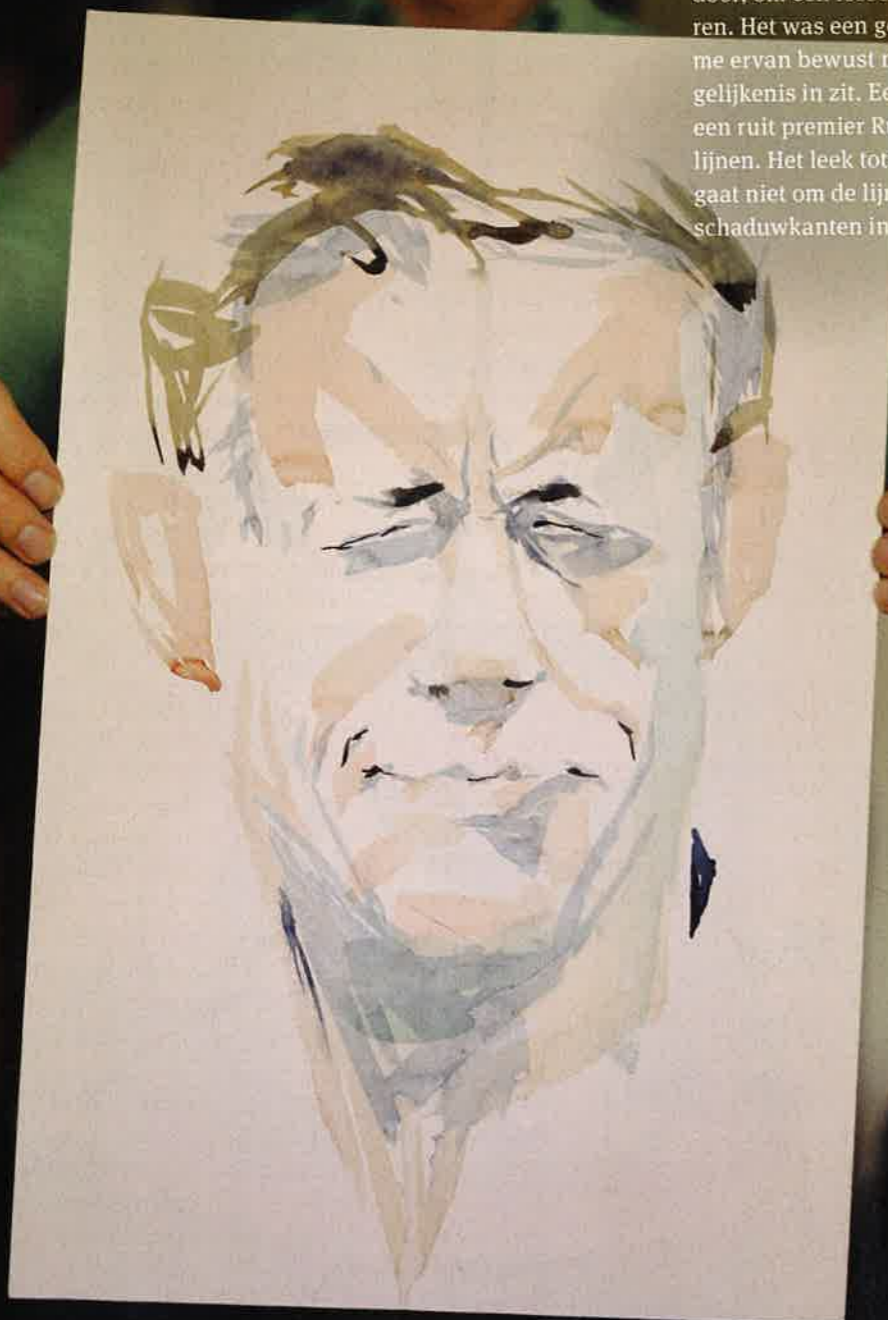
CV

Paul Groot (1967) werd na zijn studie theaterwetenschappen bekend door zijn rol als Stan Nijholt in de soap *Goede tijden, slechte tijden*. Na drie jaar verliet hij de serie en schreef hij scenario's voor de kinderserie *Zaai* en het satirische programma *Dit was het nieuws*. In 2001 werd hij lid van het cabaretpanel van *Kopspijkers* en tussen 2004-2016 maakte hij het succesvolle comedyprogramma *Koefnoen*, met Jeremy Baker en Owen Schumacher. Groot speelde in verschillende musicals, waaronder *Robert Long, zijn leven, zijn werk* (2015) en *A little night music* (2019). Momenteel toert hij met de voorstelling *Koefnoen live*.

Schaduwkanten

“Als kind en puber tekende ik stripachtige toestanden. Urenlang hing ik stil over het papier. Magisch, hoe je met simpele lijnen iets treffend neer kon zetten. Voor mijn verjaardag gaf Owen me een workshop bij Siegfried Woldhek. Het beste cadeau ooit. Hij maakt portretten en tekende vroeger ook karikaturen. Dit portret van mij maakte hij die dag even gauw tussen door, om een losse stijl te demonstreren. Het was een goede les waarin hij me ervan bewust maakte waar de gelijkenis in zit. Eerst liet hij ons op een ruit premier Rutte overtrekken in lijnen. Het leek totaal niet. Want het gaat niet om de lijnen, maar om de schaduwkanten in iemands gezicht.”

Fobische neigingen

“In 2008 diende zich een depressie aan. Ik had een snoepreisje naar Argentinië om een rolletje te spelen in een Nederlandse serie. Aan boord van het vliegtuig voelde ik ineens paniek, en in Buenos Aires kreeg ik op zo'n brede Avenida een pleinvreesgevoel. Ik had het eerder gehad, maar nooit zo hevig. Tussen de opnames door sloot ik me op in mijn hotelkamer. Op de set was alles prima. Ik heb niemand iets verteld. Ik had al tijden te hard gewerkt. Het vergde veel van mij om *Koefnoen* te maken. De onrust dat het niet goed genoeg was, hield me het hele jaar bezig. Ontspannen voelde verdacht. Ik heb een paar keer met Johnny Kraaijkamp jr. gespeeld. Hij zei altijd: 'Ik ben nog niet op spanning.' Je moet het gevoel hebben van whoe, zo dadelijk komt het publiek, want anders ben je niet scherp. Ik had al eerder fobische neigingen. Als kind had ik een lage bloeddruk en ik kon flauwvallen als ik niet genoeg gegeten had. Dat werd een soort angst: als ik nu maar niet in de trein flauwval. Ik had al ervaring in het mezelf toespreken – ophouden daarmee – maar ik moest er echt iets aan doen. De psychiater zei: je hebt geen pillen nodig, we komen er pratend wel uit. Eigenlijk wilde hij met pensioen maar hij zei: het is ook wel eens leuk om iemand te zien opknappen. Haha, serieus! Dat is hem ook gelukt. Ik zit behoorlijk goed in mijn vel tegenwoordig.”

‘Die avondklok was best fijn, dat etentjes maar tot negen uur duurden. Prima!’

Alles moet goed

“Wat ik leerde hangt samen met Marlene Dietrich. Je moet niet investeren in een perfect beeld wat je van jezelf wilt creëren. Ik wilde kunnen praten alsof het gedrukt staat. Alles moest de hele dag geestig en sprankelend zijn, terwijl ik gesloten ben. Dat is niet te doen! Een paar jaar geleden speelde ik Cole Porter in *You're the top*. Hij had in Hollywood een grote sociale kring. Dat leek me het mooiste, dat je elke avond etentjes organiseert en iedereen komt altijd bij jou. Maar dat past niet bij mij. Ik word daar doodmoe van want het moet allemaal goed. Als je niet kan denken: ik zet een pot pasta op tafel en het wordt wel gezellig, krijg je een totaal hysterische kok die veel te veel gerechten heeft voorbereid en dan loopt het in het honderd. Of je wordt kribbig tegenover je gasten. Dat je denkt: houd toch je kanis, haha, want het is nu te veel gewoon! Die avondklok was best fijn, dat etentjes maar tot negen uur duurden. Prima! Er is een eindtijd, we zijn uitgepraat, wegwezen nou. Ik kan goed stilte verdragen. Sommige mensen kunnen daar niet mee dealen, die vragen wat is er aan de hand, of, nog erger: waar denk je aan.”

Applaus

“Ik kan enorm genieten van een fantastische theatervoorstelling. *The book of Mormon*, binnenkort weer in Carré, heb ik drie keer gezien. Het is een satirische musical van de makers van *South Park*. Een aantal jonge mormonen gaat op missie in de hele wereld. Een jongen wint in Oeganda veel zieltjes omdat hij er van alles bij verzint. Om van aids af te komen, moet er een kikker worden geneukt. Dat soort onzin. De voorstelling gaat over de waanzin van geloof en tegelijkertijd over de steun die het geeft. Het geheim is de hoge energie. Snel op elkaar reageren. Korte scènes, een beetje stripverhaalachtig. De liedjes hebben allemaal een muzikale – poef! – button aan het eind waardoor de zaal uit zijn dak gaat. Het is retteketed Broadway, maar het geeft ook een nadrukkelijke applaus-cue aan de zaal. Ik heb vaak in voorstellingen gestaan waarin de regisseurs het onkies vonden om op die manier applaus te halen. Als je aan het begin een paar keer over de applausimpuls van mensen heen speelt denken ze: oh, het is kennelijk niet de bedoeling dat ik klap. Als acteur krijg je dan het gevoel dat ze het niet leuk vinden. (Stemverheffing) Nee, het is expres zo geregisseerd! Omdat we in Nederland amusement een beetje vies vinden.” ▶

'Vroeger deed mijn moeder mijn vaders haar, nu mag alleen ik dat doen'

Koppig?

"In de coronaperiode heb ik een scenario geschreven voor een serie voor Videoland. Ik schreef ook een paar maanden aan een andere serie, wat hard werken was tot de producent zei: we halen je van het project af. Omdat het niet werd wat zij wilden. Uh, dat was mijn idee! Daar word ik vanaf gehaald! Het moet toch niet gekker worden? Welkom bij televisie. Het was een comedy achter de schermen van een musical. Ze vonden het te inside. Daar zijn ze altijd bang voor. Als twee personages geobsedeerd zijn omdat ze een auditie hebben verpest, zeggen zij: dat herkennen mensen niet. Huh? Iedereen moet toch examen doen? Iedereen moet

toch solliciteren? Nee, niet doen. Steeds veranderde ik iets en was het niet genoeg. Je bent zo koppig Paul, zeiden ze. Nee, ik houd vast aan mijn idee! Verzin dan zelf iets! De komende tijd sta ik met *Koefnoen live* in het theater. Samen met Kiki van Deursen en Sanne Franssen maken we een satirische revue over de wereld van nu. We spelen onze eigen types maar doen geen imitaties. Het woord doet het werk. We hebben een nummer over Marten en Oopjen, dat echtpaar dat door Rembrandt is geportretteerd. Zij stappen uit de lijst en vertellen dat ze zo blij zijn met hun *unique selling point*. De klimaatcrisis zal hun bedrijf niet in gevaar brengen, want omdat ze cultuurgoed zijn zullen ze altijd perfect geconserveerd blijven, in veilige ruimtes bij de juiste temperatuur en luchtvochtigheid. Die arrogantie heeft Jeremy in een snelle rap gegoten. Het is een geweldige *tongue twister*: *Ons USP is Hollands rijke verleden, toen we alle targets haalden viel er wat te besteden, de Republiek was eindbaas in iedere haven, in no time vette cash door nasikruiden en slaven. Onze eeuw was van goud en heel de wereld van ons, nu staat die shit in de fik, verzuipt de boel met een plons. Dus shinen haatmakers, smaadbakers, vloggende klimaatstakers, dat wakkerwoke stel, wat is hun verdienmodel? Hun elevatorpitch is doffe ellende, zo van oké losers, kappen nou en ruim op je bende."*

Mijn moeders kippensoep

"Ik sta graag in de keuken. Voor mijn verjaardag kreeg ik dit koksme van mijn vader. Hij had er goed over nagedacht en zich er helemaal in verdiept. Mijn vader is sinds kort weer gelukkig in de liefde, dus ik ben even op het tweede plan gezet, haha. Ze is een nuchter type. Laatst trok ze aan het eind van de avond haar windjekkje dicht en dacht ik: oh, als ik door mijn oogharen kijk, staat mijn moeder daar. Gisteren was de sterfdag van mijn moeder. Ze overleed in 2018 aan alvleesklierkanker. Ik denk dat hij stiekem daarom met mij had afgesproken. Mijn vader was slager en ik ben vegetariër. Maar ik dacht: ik maak mijn moeders kippensoep. Die geur in huis is een goede manier om haar te herdenken. Dus ik zet hem die soep voor en hij lepelt het gedachteloos naar binnen. Vind ik ook prima. Het gebeurt vaak dat ik ergens meer betekenis in leg en dat hij dan mompelt: zo is het helemaal niet bedoeld. Na het eten heb ik zijn haar gedaan. Vroeger deed mijn moeder dat, nu mag alleen ik dat doen. Hij neemt zijn eigen handdoek en tondeuse mee, één keer in de maand. Ik zei: je hebt een haar op je neus. Haal weg! Hij ziet dat niet.

Mijn vader was vroeger tamelijk opvliegend. Stemverheffing en boos weglopen. De sfeer negatief bepalen. Hij had ook een stresserige baan. Mijn moeder had de neiging om de frustratie te onderdrukken bij zichzelf en bij ons. Ze heeft mij afgeleerd om boos te zijn. Ik mocht nooit kwaad zijn. De sfeer moest gezellig blijven met grapjes en gekke stemmetjes. Hondsvormoedend. Mijn broer en zus zijn onafhankelijke, soms kont tegen de krib gooierende types. Het vergde de nodige diplomatie om de sfeer in huis goed te houden. Van de psychiater leerde ik dat ik dat niet meer moet doen. Daar hoef ik me niet meer verantwoordelijk voor te voelen. Het was een van de redenen dat het te veel voor me werd. De dynamiek in het gezin. Ik weet dat ik uit huis ging en opgelucht dacht: oké, dit hoef ik nooit meer te doen. Dit wil ik niet meer. Maar een nieuw gezin, of een nieuwe situatie die in mijn ogen wel goed is, heb ik nooit kunnen creëren. Ik ben altijd weer op de keien gezet. Dat is niet erg. Met weinig sociaal contact kan ik het best functioneren en voel ik me het gelukkigst." ■

